

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR izhaja vsaki dan, razen nedelje in praznikov, ob 7. uri zvečer. Njegov redni tir tiskarski je 180 k., polni tira 20 k., dodatno 4 k., mesечно 38 k., letno 460 k., letno 460 k. in vsaki dan po 10 k. za prevoz.

Kara: za vsak preostanek "TABORA", MARIBOR, Juričeva ulica št. 4.

Posamezna številka:

1 krono.

DIREKCIJA za knjige v Mariboru, Juričeva ul. št. 4, I. nadst. Uprava za knjige v Mariboru, ulica št. 4, priloge, doma. Telef. št. 24. BHS politična zveza št. 11.707.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Odgovor na vse pisma.

TABOR

Leto: II.

Maribor, petek 5. avgusta 1921.

Številka: 175.

FRAN NOVAK:

I. obrtna razstava v Mariboru in njen pomen.

Po prevratu leta 1919. je nastala v obrtnem stanju občutna stagnacija in sicer radi tega ker je med vojno obrtništvo silno trpelo, prvič ker so samostojni mojstri bili vpoklicani k vojakom in so obrt vodile soproge ali sorodniki ter v mnogih slučajih tudi neizučeni in nesposobni ljudje. Tako je obrt pešala, dokler ni bila popolnoma uničena, tako da je morala obličati. V te delavnice se je vselil potem kak drugi neobrtnik ali verižnik, tako da ko je prišel opravilni lastnik nazaj, ni dobil več svojega prostora, oziroma svoje delavnice pa tudi potrebnega orodja ne; pač pa je dobil stanovanjske urade ter se moral boriti, da s izopet pridobi delavnice in orodje, ne da bi govoril tu še o obratnem kapitalu, katerega rabi vsak obrtnik-zadetnik. Naravno je torej, da je vsled vsega tega pešala mala obrt in mali obrtnik, če je bil še tako priden in vešč v svoji stroki, vsled gori omenjenega ni mogel zadovoljiti popolnoma svojim naročnikom. Ti so se pričeli ludovati, se jeziti na uboga trpina, malega obrtnika, ter ga smatrati za nezmožnega, za navijalca in hogsigavca kaj še vse. Trebalo je torej temu od pomoči, misliti na to, kako bi se ga zopet privedlo do tega, da si pridobi ime in da se ovrže neprestano in neopravičeno kritiko. Seveda te napačne sodbe in kritike ni bilo mogoče ovržeti posameznim obrtnikom; zato je bilo treba sloge, organizacije in edinstva. Nam mariborskim obrtnikom se je posrečilo ustanoviti »Slov. obrtno društvo« katero si je nadelo veliko nalogo, da deluje za skupen interes malega obrtništva. Društvo je storilo že mnogo ter priredi že v prvem letu svojega obstoja od 8. do 25. septembra t. l. svojo prvo razstavo in sicer zaenkrat le še lokalno in v manjšem obsegu. Upati pa smemo, da take razstave postanejo periodične in da se bode k njim vsajčasoma pritegnilo tudi pomožniška in vajejniška dela in tako nudilo priliko tudi našim mlajšim, da se jim priljubi obrtni stan in da dobijo veselje do obrta, razvoja in napredka. Kakšen pomen imajo obrtne razstave in kaj se za obrtni napredek doseže z njimi, to bi nam mogli povedati najbolj nemški obrtniki, ki so le z obrtnimi razstavami povzdignili svojo obrt na visoko stopinjo, da so še danes po polomu ponošni na njo. Da pa so važne tudi za državo sledi že iz tega, da jih je Nemčija vedno podpirala ter dovoljevala subvencije. Pa tudi mi se zavedamo, da nam le razstave zamorejo zagotoviti zdrav obrtni razvoj in prinesiti obrtnikom in državi boljše bodočnost. Obrtništvo v Mariboru ne sme biti mnenja da zadostuje že ako svoje obrtne zmožnosti zapre med štiri stene v svojo delavnico, marveč je treba, da potem razstave (trgovec pa potem vzorčnih sejmov) seznanijo občinstvo s svojimi izdelki in pridobi priznanje za svoje zmožnosti, pridobi pa tudi ime in odjemalce. Zato pa naj se letošnje razstave poslužijo vsi mariborski obrtniki v zavesti, da s tem koristijo prvič samim sebi, drugič pa tudi svoji državi. S to razstavo bomo pokazali za enkrat naši ožji domovini kaj zamore storiti mali obrtnik.

V nedeljo, dne 7. t. m. vsi na planinsko veselico v Ruše!

Potek šeste seje narodne skupščine.

LDU Beograd, 3. avgusta. Sesto redno sejo narodne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 10.30 uri. Po prečitaniu vladnega poročila, da so zakon o zaščiti javne varnosti podpisali ministri in da je bil včeraj objavljen v »Službenih novinah«, je prešla skupščina na dnevni red: Poročilo finančnega odseka o načrtu zakona, s katerim se pooblašča vlada k najetju državnega posojila. Poročevalec dr. Gregor Zerjav je prečital poročilo finančnega odseka, nakar je finančni minister dr. Kumanudi povzel besedo. Naglašal je potrebo, da se posojilo uporabi po predlogu za velike intervencije, zlasti železnice, predvsem pa za progo, ki bi šla preko sredine države ter bi spajala Beograd z morjem. Izgraditi je treba tudi našo lastno luko, treba je plačati dolgeve pri Narodni banki ter odplačati dolgeve v inozemstvu, ki so nastali pred vojno, za vojno in po vojni. S tem, kar bomo dobili zlata v našo državo in ker državi ne bo treba več kupovati tujih valut na tujih borzah, se bo dvignila naša valuta. Nato je govoril zemljoradnik Voja Lazič, ki je utemeljeval svoje odvojeno mišljenje, katerega je že predložil v finančnem odseku. Proti najetju posojila je nato govoril v imenu Jugoslovenskega kluba poslanec dr. Ante Dulibić, ki je izjavil, da je načrt železnice, ki bo spajala prestolnico z morjem vsekakor dobra stvar, vendar pa je to veliko delo in bi pred njim bilo treba popraviti in izgraditi one proge, ki že obstoje. Skupščina se za posojilo ne more odločiti, ker nimamo točne bilance o izvozu in uvozu, ker nimamo potrebne statistike, koliko so naši posamezni državljani dolžni inozemstvu, kako je z delnicami raznih trgovskih in industrijskih podjetij, v čigavih rokah se nahajajo in kdo dobiva dividende. Govornik izjavlja končno, da bo iz navedenih vzrokov glasoval proti. — Finančni minister dr. Kuma-

nudi je pobijal izvajanja predgovornika ter dejal, da se boji, da bodo gotovi deli kritike dr. Dulibića neugodno vplivali na sanacijo naših notranjih razmer. Predgovornik je dvomil na dejstvih, kakor so službena poročila Narodne banke. Bilance in poročila Narodne banke niso bila nikakor potvorenjena. Minister izjavlja kategorično, da je samo toliko bankovcev v prometu, kolikor jih izkazuje uradno objavljena poročila. Za njim je govoril poslanec Ivan Gjonović (republikanec), ki se je izjavil proti posojilu, ker bo breme padlo na one, ki so gospodarsko šibkejši. Namesto posojila bi bili potrebni novi davki na vojne bogataše. Po govoru zemljoradnika Cede Stančkovića je govoril socialni demokrat Zvonimir Bernot, ki je izjavil v imenu socialnodemokratskega kluba, da bodo socialni demokrati glasovali proti posojilu. Seja je bila nato ob 12.50 uri zaključena ter se je nadaljevala popoldne ob 18.45 uri. Prvi je govoril radikalni disident dr. Momčilo Ivanić, ki je izjavil, da je zakonski načrt o pooblastitvi za najetje posojila nepotreben. Vlada je tudi brez tega dolžna, da predlaga pogoje in pogajanja za najetje posojila narodni skupščini, ako so se take pogodbe sklenile. Izjavil je, da bo glasoval proti. Posl. Ivan Deržić (narodni socialist) se je v svojem govoru izjavil proti zakonskemu predlogu. Finančni minister dr. Kumanudi je na kratko odgovarjal na izvajanja posl. Ivanića. Pogovoru radikal. Nike Miletića je sledilo glasovanje. Zakonski predlog je bil v načelu sprejet s 157 glasovi proti 29 glasom. Za predlog je glasovala vladna večina proti pa so glasovali Jugoslovenski klub, zemljoradniki, republikanci, narodna socialisti, socialni demokrati ter radikalca Ivanić in Žujović. Seja je bila zaključena ob 20.35 uri. Prihodnja seja jutri ob 9. uri z dnevnim redom: podrobna debata o tem zakonskem predlogu.

Seja verifikacijskega odseka.

LDU Beograd, 3. avgusta. Na noćojniji seji verifikacijskega odseka se je razpravljalo o vprašanju komunističnih mandatov. Razveljavljeni so vsi mandati poslancev komunističnega kluba razen

bivših komunističnih poslancev Edhema Bulovića, Stanka Matunovića, ki so že pred glasovanjem o zakonu za zaščito države izjavili predsedniku skupščine, da izstopajo iz komunistične stranke.

Seja zakonodajnega odseka.

LDU Beograd, 3. avg. Popoldne se je vršila seja zakonodajnega odseka, na kateri so se prečitali vsi člani novega poslovnikar, ki je bil sprejet z večino glasov brez razprave z ozirom na to, ker so poslovnik že odobrili zastopniki klubov. Na predlog poslanca dr. Simraka morejo odslej novinarji, ki imajo skup-

ščinsko vstopnico, prisostvovati sejam zakonodajnega odseka. Prihodnja seja odseka bo sklicana pismeno. Jutri popoldne se bodo določili člani za posamezne sekcije, ker se zakonodajni odsek deli v pet sekcij ter se mora izvršiti konstituiranje.

Rusija za zamenjavo živil.

DKU Moskva, 3. avgusta. »Izvestija« poročajo: Kakor vedno, ima Rusija v Ukrajini tudi letos znaten prebitok ječmena in koruze. Primanjkuje pa zrna za kruh. Vsled tega je vlada sklenila, da bo plačevala inozemsko žito mesto z zlatom z ječmenom in koruzo.

Po Carusovi smrti.

DKU Rim, 3. avgusta. Kakor poročajo listi, se bo truplo umrlega italijanskega tenorista Carusa balzamiralo. Vršile se bodo posebne žalne svečanosti. Zapuščino Carusijevo cenijo na 3 milijone lir.

Za stradajočo Rusijo.

DKU Praga, 3. avgusta. Kakor poročajo »Pravo Lidu«, so sklenile češkoslovaške in nemške soc. demokratske organizacije uvesti pomožno akcijo za stradajočo Rusijo.

Rusko uradno poročilo o gladi.

DKU Moskva, 2. avgusta. Vsem vladam brezlično poslana okrožnica izvažja, da rusko ljudstvo ter delavska in kmečka vlada toplo pozdravljata podporo akcijo v korist stradajočih mas v vzhodnih pokrajinah Rusije. Istočasno ugotavlja, da razne organizacije in časopise ter celo nekatere vlade niso dovolj poučene o resničnem položaju Rusije. Komisija glavnega izvrševalnega odbora za podporo stradajočih našteva pokrajine, v katerih vlada glad, kateremu je izročeni 18 milijonov ljudi.

Potresi v Italiji.

DKU Rim, 3. avgusta. Iz cele Italije poročajo o potresih. V Bariju se je porušilo poštno poslopje. Od padajoče opake je bilo mnogo ljudi ubitih in ranjenih.

Mariborski Sokol v Sl. gor.

Že pred meseci smo sklenili prirediti majhen sokolski zlet k Sv. Jakobu v Slov. goricah, kjer se je ustanovil odsek mariborskega Sokola.

Določili smo zadnjo nedeljo v juliju, ne da bi slutili, kak velikanska vročina bo tedaj vladala. Ko pa smo pretekli teden začeli vabiti občinstvo na ta zlet, so se nekaterim kar lasje jezili od začudenja, kako moremo misliti v tej neznosni vročini na pohod čez hribe in doline. Sokoli se kljub temu niso ustrašili; bili pa smo res v strahu za udeležbo ostalega občinstva, kajti solnce je pripekalo dan na dan bolj.

Temvečeje je bilo naše zadoščenje, ko smo videli v nedeljo na kolodvoru množico Sokolov, Sokolic, naraščaja in še več mariborskega občinstva. K našemu štabu so morali priklopiti še nove vgone in tako smo vzradoščeni nad krepko četo sredi najhujše vročine korakali vedrih lic iz Pesnice proti Jarenini. — Kmalu nas je pot zapeljala v hladno gozdje in stari so skoro tekmovali z mladino v dobri volji. Iz gozda smo prešli v prijazno dolinico, kjer smo v dolgi procesiji eden za drugim korakali po pešpoti čez travnik, da bi ne pomandrali trave. Smeš in kramljanje se je mešalo s petjem in naenkrat smo bili na drugem hribu in zopet med senčnatim drevjem in tako se je vrstila peštra narava Slov. gorice celo pot. Solnce je sijalo iz vedrega neba v polnem žaru in bil je naravnost čudovito lep pogled, ko je stopal začetek sokolske vrste po drugem hribu navzgor, pa je bila še vsa dolinica posejana s pestrimi rdečimi čepicami vrlih sester in za njimi bele sokoličke iz naraščaja ter rdečelični dečki. Konec spreveda pa se je vil še iz prvega hriba: bilo je, kot bi celo dolino in hribe obsuli s pestrim pomla. Umm cvetjem. Često smo morali postati, da so nas dohiteli dečki in drobne punčke ter dobre mamice in potem smo zopet tem radostneje, pa prav komodno korakali proti svojemu cilju. V ozadju se je dvigalo Pohorje v lahni megli, tja gor čez avstrijsko mejo in dalje čez hribečke so nam lesketale nasproti ljubke cerkvice do Mure in tja doli proti sv. Trojici in tostran.

In že čez poldruge uro smo stopili iz zadnjega hriba, uvrstili se v četverored in že nam je zadelona nasproti mariborska Narodna godba. Par minut pred vasjo smo zastali na zeleni trati, kjer nas je pričakoval šentjakovski in jareninski Sokol s številnim občinstvom. V par jedernatih besedah nas je pozdravil nadučitelj Kotnik, kateremu je odgovoril starosta, brat dr. Serbec. Ob vsej poti nas je na to pozdravljalo domače ljudstvo, ko smo z godbo korakali. Celo topiči so zagrmeli, z hiš so plapolale narodne zastave.

Telovadišče je bilo že polno domačega in okoliškega ljudstva. Prostor je bil zelo skrbno in okusno okrašen. Paviljoni, ki so jih oskrbovale domače gospe, pa dobro založeni z jedjo in izborno pijačo.

Čez dobro uro so že nastopili Sokoli z župnimi vajami in sicer poleg Mariborčanov tudi St. Lenartčani ter čez 30 bratov Sokola iz Jarenine. Naši mladi bratje v teh krajih so že zelo krepki; vadiatelj šentjakovskega Sokola g. učitelj Pohar je pač lahko ponosen na svoj uspeh. Ljudstvo je z zanimanjem gledalo lepo izvajanje proste vaje in navdušeno ploskalo. Še večji aplavz pa si je priboril s krasnimi skupinami trgovskoobrtne naraščaja pod vodstvom brata Cotarja, ki je žel za svoje delo burno pohvalo.

Kdor dvomi, da naše kmečko ljudstvo nima smisla za Sokola in tudi

ostal. Pozivamo torej naše meščane v imenu vsega zavednega in državi zvestega Jugoslovenstva, da jutri v petek razobesi zastave, obenem pa upamo, da bosta tudi magistrat in okrajno glavništvo izdala podoben poziv.

— **Regentov povratek.** Kakor poročajo listi, se regent Aleksander, ki se sedaj nahaja v Parizu, vrne v domovino v drugi polovici tega meseca.

— **Minister dr. Kukovec** pride danes iz Beograda v Celje, kjer ostane za čas počitnic.

— **Imenovanje.** Za sekundarija mariborske javne bolnice je imenovan g. dr. D. Horvatsky.

— **Pozor naročniki!** Današnji številki prilagamo položnice ter prosimo one, ki plačujejo naročnino mesečno, da jih izpolnijo ter odpošljejo z zneskom vred čimprej. Oni, ki so med tem naročnino že plačali, ali ki jo plačujejo na daljši rok, naj položnice spravijo za pozneje. Uprava „Tabora“.

— **Peskova izvolitev razveljavljena.** Kakor doznavamo iz Beograda, je notranji minister uvidel, da na podlagi poročila pokrajinskega namestnika ne more predložiti izvolitev Antona Peska za ljubljanskega župana kroni v potrditev. Izvolitev je torej razveljavljena in se bo v kratkem vršila nova volitev, katere pa se komunistični odborniki ne bodo mogli udeležiti, ker so njihovi mandati razveljavljeni.

— **Kraljevi policijski komisariat** naprošamo, da pouči stražnika, ki je včeraj krog 20. ure opravil službo pri vojaških barakah poleg Ljudskega vrta, kako se ima obnašati napram mirnim strankam, da jih v bodoče ne bo več nahrulil kakor hudodelce.

— **Obsojen pangerman.** Najbolj nadtut in zagrižen Nemeec v Mariboru je menda zloglasni Srbofob dr. Kupnik, sedaj koncipient pri Mravlagovem nasledniku. Pred kratkim pa je bila vendar tudi njegova osebnost primerno degradirana. Bil je namreč pri okrajnem sodišču radi predolgega jezika obsojen na 250 K, oz. na primerno zaporno kazen.

— **Večina slovenskih juristov** tega podplatnega Germana, ki si še vedno drzne pri sodniji politizirati, ignorira; samo tuhtant se še znajde kak pozabljenec, ki s tem zaznamovancem iz leta 1914 še celo nemško govori.

— **Konjska bolnišnica ali kaj?** Govori se, da je neka akcijska družba kupila od Pugla posestvo v Kopališki ulici 19, nasproti Narodnega doma ter misli tam zgraditi podkovsko šolo in takozvano konjsko bolnišnico; če je to res se ne moremo s tem strinjati, da pride v sredino mesta nekaj takega, kar spada nekakor na skrajno periferijo mesta, na kar se moramo vendar že iz sanitetnega in higijeničnega stališča ozirati. Zato že sedaj opozarjamo sanitetni odsek in stavbeni urad, kateri imata tu za odločevati.

— **Nakup „Marburger Hütte“ od strani mariborske podružnice SPD.** V „Jutru“ sem apeliral na zdravniške kroge, da se naj zanimajo za nakup te kočice v svrhu uporabe kot sanatorija. Utemeljeval sem to kakor iz zdravstvenega tako tudi iz narodnega stališča. Gospodje okoli SPD so se požurili radi tega, in res se jim je posrečilo, kupiti to lepo kočico. Kot sedaj še zdrav človek in planinec se gotovo iz srečave semlim tega nakupa, smatram pa za svojo dolžnost opozoriti sedanje vodstvo Mariborske podružnice na obveze, katere je prevzelo z nakupom tega podjetja in to iz narodno-državnega stališča. Podravska podružnica ima kakor znano na Pohorju lepo posestvo in planinska zavetišča. Po preobratu smo se bali, da bi moglo privabiti to sedaj več stotisoč vredno premoženje v društvo take elemente, katerih cilj ni cilj SPD. Pri veliki množini novo-človecev je bila kontrola za Rušane skoro nemogoča, na drugi strani pa bi bilo tudi prav težko pri planinskem društvu postopati pri sprejemu tako piskosno, kakor to zopet zahteva narodni interes društva. Zato smo smatrali kot najboljšo sredstvo, da smo sami dali iniciativo za ustanovitev podružnice v Mariboru, ki bi naj spreje-

la vse one, ki nameravajo na novo vstopiti med planince. Na tak način bi bili deležni vseh udobnosti članov, društvo pa ne bi imelo nobene nevarnosti, da bi prišlo v roke takih elementov, ki niso slovenski planinci. Z nakupom imenovanega poslopja je dolžnost sedanjega odbora mariborske podružnice, da strogo pazi, da ne bo postal le nacionaliziran »Bergverein«. — Dr. Milan Gorišek.

— **Avtomobilna zveza Maribor-Sv. Lenart-Radgona in njene teškoče.** Občinstvo zabavlja, časopisi smešijo, pošta urgira reden obrat, nihče pa očividno ni na jasnem, kdo je odgovoren za vse te nedostatke. V pojasnilo naj služi sledeče. Dvakrat sem sestavil družbo, katera naj bi skrbela za promet, prvič iz samih privatnih interesentov, drugič tudi iz javnih korporacij. Obojekrat smo vozili z razpoložljivimi sredstvi, prvič sami, drugič nekateri privatni interesenti na svoj račun in nevarnost. Vzrok, zakaj še ni prišlo do rednega in pravilnega obratovanja je okolnost, da še nimamo koncesije. Za redno obratovanje se rabijo trije dobri avtobusi, primerna večja zaloga gonilnih sredstev in rezervnega materiala torej reči, katere zahtevajo izdatok najmanj 1.200.000 K. Brez tega je vsak reden promet nemogoč. Na ta izdatok je imenovana družba pripravljena, pa vse to šele tedaj, če bo imela koncesijsko listino enkrat v rokah. V pomanjkanju tega predpogoja leži krivda slabega obratovanja. Dosedanji način obratovanja pa ni našel nikakršnega priznanja od strani občinstva, marveč je bil v stanju le škodovati bodočemu podjetju. Zato se je sedaj sploh ukinil. Dr. M. G.

— **O cestnem redu.** Prejeli smo in priobčujemo: Mnogo bi se dalo povedati o vzornem cestnem redu v Mariboru. Seve, da se trudi policijski komisariat na vso moč, da po možnosti uredi prometne razmere, vendar je zelo težko vstopiti občinstvu ljubezen do reda v trde glave. Tako sem parkrat že videl koga se prav udobno peljati s kolesom po Gosposki ulici, menda že zato, ker je ravno tam kolesarjenje prepovedano. Kar pa je neprijetnejše, je to, da se nihče ne ozira na napis „hodi in vozi se po levi“ na obeh koncih našega lepega državnega mostu. Vsakdo gre kjer hoče. Vsak dan se moram na novo jeziti, ko grem čez most sicer po levi strani, a me nasproti prihajajoči suvajo, dasi ne bi smeli tam po isti strani hoditi gor in dol, kot kje v mestnem vrtu pri šetanju. Kdo se še sploh meji za policijske naredbe, če jih nihče ne skuša uveljaviti? Skrajša, ko je bila od policijskega tozadevnega naredba izdana, so gg. redarji vestno navajali občinstvo k temu, da se je vsakdo držal levega pešpota, a to je trajalo k večjemu le kakih 8 dni, potem pa smo bili že spet na starem tiru. Jako dobro in koristno bi zato bilo, da bi se dalo gg. redarjem strogo nalogo, da pazijo na to, da se zgoraj navedena naredba glede hoje in vožnje po levi strani mostu vpošteva od vsakogar brez razlike na stan, spol ali starost, ali pa se naj red spremeni v toliko, da se bode hodilo samo po desni strani, ker kaže vsakdo le težnjo, nasprotovati prepovedanemu in hoditi le po desni strani. Slednjič bi bilo tudi dobro, če bi se ljudem prepovedalo zbirati se v cele gruče ravno na najožjih in obenem na najprometnejših križiščih, tako, da človek res pride težko zkozi. O tem se lahko prepričate, če greste z Glavnega trga v Gosposko ulico ali pa narobe. Nekdo, ki ljubi red.

— **Mariborska Narodna godba,** šele pred par tednov ustanovljena, je v nedeljo pod osebnim vodstvom kapelnika g. Vanouša prvič z velikim uspehom javno nastopila na Sokolskem zletu pri sv. Jakobu. Godbeniki, večinoma naši domači samouki, so že s toliko dovršenostjo igrali, da so bili Mariborčani naravnost presenečeni nad tem hitrim napredkom. Celo težke praške vaje so prav dobro spremljali. Tudi tamošnjemu ljudstvu so se godbeniki izredno prikupili, ker so se čez pogojeni čas prav marljivo igrali. Ako bo godba tudi v naprej tako resno in smotreno

delovala, bo lahko postala kmalu važen kulturni faktor za Maribor in okolico. Pričakujemo torej, da nas začetek ne bo varal v upih.

— **Zdravstveni teden v Mariboru.** Jugoslovanski akademski klub Janušič, podružnica v Zagrebu, priredi od 7. do 13. avgusta s pomočjo zdravniškega odseka ter drugih kulturnih društev zdravstveni teden v Mariboru. Podroben program sledi.

— **Od mestnega magistrata.** Dne 9. julija 1921 je v vasi Dane, občina Stari trg pri Rakeku, požar vpepelil tri hiše in 22 gospodarskih poslopij. Zgoreli so nadalje poljski pridelki, gospodarsko in poljsko orodje, hišna oprava, obleka itd. Prizadetih je 13 posestnikov. Škoda znaša nad 5 milijonov kron, a zavarovalnina je malenkostna. Pogoreli se nahajajo v skrajni bedi in si iz lastnih moči ne morejo pomagati. Da se jim vsaj deloma olajša beda je razpisala deželna vlada pobiranje milodarov, ki se sprejemajo pri mestni blagajni.

— **Zabranjeni listi.** Notranje ministrstvo je prepovedalo v naši državi dopušljanje in razpečevanje berlinskega lista „Jugendinternationale“, saksanskega lista „Der Rote Kurier“ ter leibcijskega lista „Internationale Jugendkorrespondenz.“ Vsi trije omenjeni listi so glasila komunistov.

— **Planinska veselica v Rušah** ob priliki 20-letnice Podravske podr. SPD dne 7. avgusta obeta biti nekaka posebnost. Ne samo, da je obljubil sodelovati cirkus Bufallo Bill s celim svojim šolanim osoben, so se priglasili še razni drugi svetovnoznani umetniki. Kdor še nima vstopnice, naj si jo še hitro preskrbi, da ne bo nepotrebne navala pri blagajnah. V nedeljo vse kar leze in gre, naj bo planinec ali ne, v naše slavne Ruše!

— **Kurz za srbo-hrvaški jezik.** Udeležencem kurza za srbo-hrvaški jezik, da se na znanje, da se kurz ne more več nadaljevati v prostorih III. deške ljudske šole na Ruški cesti, ker okrajni šolski svet teh prostorov ne da več na razpolago. Udeleženci, ki bi bili pripravljani ta kurz še nadalje obiskovati v vojašnici vojvode Putnika v Stritarjevi ul. naj blagovoljivo priti v petek dne 5. avgusta t. l. ob 18. uri 30 min. v imenovano vojašnico, kjer jim straža pri vstopu vojašnice pokaže lokal.

— **Prijave za sprejem v sadjarstvo in vinorejsko šolo v Mariboru.** Dasi so številne prijave za sprejem v označeni zavod iz naših domačih krajev, iz mariborske in ptujске okolice doli do Brežic, nadalje iz Gorenjske, Hrvaške, Slavonije in celo iz Bosne in Baranje zelo razveseljive in pričajo o velikem zanimanju našega ljudstva za razvoj in napredek kmečkega stanu, moramo žalibog ugotoviti, da z naše severne meje ni došla niti ena prijava. In vendar tudi na naši severni meji biva pravo kmečko ljudstvo, a nadvlada ga še nemški duh, da pošilja svoje sinove raje v nemške šole v inozemstvo. Merodajni faktorji v teh krajih naj opozorijo kmete na naš domači zavod, ki je tudi v tujini znan kot eden najboljših in najvzornejših zavodov te vrste. Upamo, da ob pričetku novega šolskega leta ne bomo več pogrešali gojencev od naše severne meje.

— **Popisovanje šoloobveznih otrok.** Te dni razpošilja mestni kot krajni šolski svet strankam, ki imajo šoloobvezne otroke popisne pole. Starši šoloobveznih otrok rojenih v dobi med 15. septembrom 1907 in 15. septembrom 1915 se pozivajo, da po šolskih slugah izročene jim popisne pole natančno in pravilno izpolnijo, ter jih izročijo v 8 dneh po prejemu hišnim gospodarjem, oziroma hišnikom, od katerih jih bodo pobirali šolski voditelji(ce). Za napoved narodnosti je edino merodajno pokolenje, ne pa občevalni jezik. V slučaju zahteve so stranke primorane popisovalnim organom dati na razpolago krstne in domovinske listine.

— **Nesreča.** V torek zvečer je šel 36 let stari Karl Sunko, lakirar južne železnice po stopnicah iz svojega stanovanja v hiši št. 41 na Koroški cesti. Pri tem pa se mu je spodrsnilo tako nesrečno, da je padel ter pri tem zadel z levo roko v koncev stopnic se na-

hajajoče okno. Sunko si je pri tem ob razbitih šipah močno razrezal roko po prstih in po podlakti ter si obenem prerezal tudi žilo dovodnico. Prvo pomoč mu je podelila rešilna postaja.

— **Nesreča z vojaško patrono.** Na Pragerskem ja našla včeraj neka ženska na nekem travniku celo vojaško patrono, katero je skušala odpreti z iglo. Pri tem pa je patrona eksplodirala ter ji razmesarila roke in jo občutno ranila tudi po obrazu.

— **Tifus v St. Ilju.** Vsled pomanjkanja vode in vsled silne vročine je izbruhnil v St. Ilju tifus, na katerem je obolelo že več ljudi.

— **V soboto zvečer** ob pol 20. uri igra v Narodnem domu zopet naša vrla Narodna godba, na kar že sedaj opozarjamo naše občinstvo. Ker je treba godbo gmotno podpreti, upamo, da bo udeležba častna.

— **Zdravstveni teden v Celju** od 31. julija do 7. avgusta je nad vse pričakovane sijajno uspel. Zanimiva poučna razstava o alkoholizmu, sušici in spolnih boleznih je bila vse dni dobro obiskana. Dnevno so bila predavanja za delavce in meščanstvo ter za vojaške celjske garnizije. Večerne predstave v kinu in v Narodnem domu z diapozitivi in zdravstvenimi filmi o alkoholizmu, sušici in o spolnih boleznih so dobro uspeli. Občinstvo je posvečalo predavanjem mnogo pozornosti in se je z veseljem številno odzvalo.

— **Izgon ljubljanskega občinskega svetovalca.** Iz Ljubljane so izgnali komunističnega agitatorja in občinskega svetovalca A. Bartuloviča iz Dalmacije.

— **Ethin Kristan** je zopet odpotoval v Ameriko, da obnovi stike z našimi izseljenci. Iz Amerike se povrne zopet v oktobru.

— **Obsojeni župnik.** Pri celjskem okrajnem sodišču je bil obsojen župnik Franc Lasser na 3 mesece težke ječe, ker je prišel s § 129 kaz. zak. v konflikt, ki vsebuje nečistost zoper naravo (homoseksualnost).

— **Gozdarska šola v Novem Sadu.** Po naredbi ministarstva za poljedelstvo se otvori v Novem Sadu prva gozdarska šola.

— **Zapuščina Harry Waldena.** Razdelitev zapuščine znanega kino-igralca Harry Waldena, ki je tako tragično končal svoje življenje, je prevzel nek njegov prijatelj. Harry Waldenu dolguje dunajska „Renaissancebühne“ še 75.000 kron. Oglasilo pa se je že toliko upnikov, da od cele zapuščine otrokom iz njegovega prvega zakona ne bo mnogo ostalo.

— **Tezno pri Mariboru.** Pevsko društvo „Zvon“ na Teznu priredi v nedeljo, dne 7. t. m. ob 15. uri v prostorih g. J. Leberja na Teznu svojo prvo veselico. To bo sploh prva slovenska veselica, kajti Tezno je bilo doslej nedostopno vsemu, kar je narodnega. To novo društvo bo v nedeljo pokazalo, kaj zmore trajna volja in smotreno delovanje. Na vsprejemu so večinoma koroške pesmi za moški in mešani zbor, srečolov s krasnimi dobitki (podplati, strd itd.) godba itd. Oni Mariborčani, katere bo mogoče prehuda vročina vstrašila poti v Ruše, naj pridejo v bližnje Tezno, kjer se bo nudilo vse prijetno tudi za najbolj izbirične želodce.

Kultura in umetnost.

x **Konferenca pedagogov.** Prosvetno ministrstvo je sklenilo, da se skliče še to leto konferenca pedagogov iz vse države. Konferenca bi se posvetovala o ustanovitvi višje pedagoške šole in o njenih notranji ureditvi.

x **Caruso umrl.** Kakor poročajo iz Neapola, je tamkaj umrl slavni italijanski tenorist Caruso.

Sport.

: **Kolesarska dirka na Bled.** S. K. Pirija v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 7. t. m. kolesarsko dirko na Bled. Start ob 9. uri na Gosposvetki cesti, cilj na Bledu pred trgovino Pretnar. Dirka se bo v 4 skupinah: glavni, težki, juniorski ter seniorski. Dirka se vrši za prvenstvo kluba na 50 km.

Gospodarstvo.

Borza 3. avgusta.

Zagreb: Berlin 216.50—217, Italija 50—753, London 636—636.50, New York 77—178, Pariz 1360—1363, Praga 222 do 223.00, Svica 2910—2930. Valute: Ameriški dolarji 173.50—174.75, avstrijske krunice 18—19.00, carski rublji 20—22, češko-slovaške krunice 228—0, francoski franki 1330—2850, napoleonid. 595—602, nemške marke 215—218.00, romunski lei 0—225, souvereigni 690—0, Valij. lire 745—747, turške lire 660.

Dunaj: Ameriški dolarji 1003—1007, nemške marke 1212—1218, angleški funti 3590—3610, francoski franki 7700 do 7740, italijanske lire 4260—4280, jugoslovanski dinarji 2236—2256, poljske marke 50.00—52.00, švicarski franki 16.625—16.675, češko-slovaške krunice 1257—1263, madžarske krunice 246.—do 249.—.

Curih: Berlin 735, New York 609, London 2168, Pariz 4635, Milan 2565, Praga 755, Budimpešta 147.50, Zagreb 340, Varšava 0.30, Dunaj 0.675, avstrijske žigosane krunice 0.64.

Nova izvozna carinska tarifa.

Na seji finančno-ekonomskega komiteja so bile na novo določene nekatere izvozne carinske postavke, v glavnem za živila in krmila. Med drugimi so se določile tudi sledeče izvozne postavke: pšenica (100 kg) 10 din., oves 10 din., ječmen 10 din., seno 5 din.; oves, rž, ječmen in seno se do kritja potrebe vojaške uprave ne smejo izvažati. Živa goveda preko 400 kg teže 150 din., do 400 kg teže 100 din., buše do 300 kg teže 80 din., očiščeno sveže meso 50 din., žive svinje preko 120 kg 200 din., od 50 do 120 kg 80 din., sveže svinjsko meso 50 din., konji in kobile belgijske in norveške pasme čez 3 leta stari 400 dinarjev, žrebeta in mladi konji belgijske in norveške pasme do 3 let 200 dinarjev, konji, kobile, mladi konji in žrebeta ostalih pasem 250 din., konji za klanje 50 dinarjev. Očiščeni in odreni zaklani konji so carine prosti. Konji pa se smejo zaklati samo, če niso za nobeno drugo uporabo. Klanje konj se bo vršilo pod nadzorstvom državnih živinozdravnikov. — Meseni izdelki: slanina, neoljeno suha in prekajena 60 din., meso nasoljeno, v paci, suho in prekajeno (t. j. šunke in na drug način konzervirano meso) 40 din., sveža svinjska mast 60 dinarjev. Izvoz žive kakor zaklane živine, svežega in predelanega mesa, slanine, perutnine in živinskih surovin (kože, rogovi itd.) se more vršiti samo po železnici ali parobrodih preko carinarnic, pri katerih so nastavljeni državni živinozdravniki, nastavljeni od ministra za poljedelstvo. Ti živinozdravniki bodo kontrolirali izvoz in bodo rezultate pregledov beležili tudi na carinskih deklaracijah. Sveže, suho, prekajeno meso ali meso v paci, kakor tudi drugi mesni izdelki, ako pridejo iz klavnice, so pod stalnim nadzorstvom državnih živinozdravnikov. Lastniki morajo imeti potrjeno živinozdravnika, da je meso v dobrem stanju in od zdrave živine. — Jajca 100 din., volna 250 din., kože, goveje 100, telečje 200, ovčje, kozje in od jagnet 100 dinarjev, krpe in volneni odpadki 250 din., nesortirane krpe 250 dinarjev. — Staro železo 100 din., stari baker 150 din., črni premog 10 din. Za izvoz črnega premoga je potrebno dovoljenje, za ostale vrste premoga pa je izvoz prost. Za gozdarske proizvode je izvoz prost, a zabranjen je za hrastove prage.

g Doklada na direktne davke. Na seji finančnega odbora je predlagal finančni minister, da se naj ukine, oziroma omeji izvozna carina za večje število predmetov, da se olajša izvoz in stem dvigne našo valuto. Ker pa je imela država od izvoznih carin dosedaj okrog 150 milijonov dohodkov, bo z znižanjem carin zgubila približno 100 milijonov. Da se krije ta primanjkljaj, je predlagal finančni minister davčne doklade na vse neposredne davke, izvzemši invalidni davek, dohodnino in osebni davek. Ta davčna doklada naj bi se računala za leto 1920 in 1921, torej za eno

leto nazaj. Te doklade bi se določile progresivno in bi znašale 15 do 50 odstotkov. O tem predlogu se bodo posvetovali posamezni klubi, potem se bo šele sprejel končnojavni sklep.

g Zakaj naš dinar pada. »Riječ« poroča: Da naša valuta pada, je več vzrokov: Slabi izgledi žetve je eden prvih pogojev. Potem, trgovci kupujejo mnogo tujih valut, da zadostijo svojim obveznostim, za katere je sedaj rok plačanja in da bi nakupili novega blaga. Ko bo imel izvoz v rokah devize, bomo imeli takoj boljšo valuto. Razentega se vrše sedaj pogajanja o zaključku inozemskega posojila. Ko se to posojilo realizira, in če bo znašalo tudi samo 100 milijonov frankov, bomo imeli pri nas tujo valuto mnogo cenejše.

g Svoboden promet z devizami in valutami. Glasom naredbe finančnega ministrstva je promet z devizami in valutami popolnoma prost. Zavarovanje valute odpade. Od svobodnega prometa z devizami in valutami je izvzeto sledeče: zlat in srebrn denar se ne sme v nobeni količini izvažati iz države. — Potniki, ki potujejo v inozemstvo, smejo enkrat na mesec vzeti seboj 2000 dinarjev v papirju. Drugače pa je izvoz kronsko-dinarskih novčanic prepovedan.

g Kupovina ovsa, zobi, ječma, kukuruza. Pozivaju se interesi, da stave Komandi Dravske divizijske oblasti pismene ponudbe za prodajo ovsa, zobi, ječma i kukuruza franko intendantsko slagališče i to: za Ljubljano 190.000 kg, za Maribor 200.000 kg, za Celje 20.000 kg. Ukupno 41 vagona po 10 tona. Zaključevanje pismene pogodbe 4. avgusta prepodne u intendaturi Komande Dravske div. oblasti. Slagališče imajo železniške pruge. Predaja u vrečama ili ala rinfuza i to 10 vagona do 15. avg. 10 vagona do 31. avg. i 21. vagona tekom meseca septembra tek. god. Ispravka po propisanim uslovima, dovoljeno jedan procenat nečistoće. Što je više odbije se od računa. Ponudbe i cene staviti ovako: a) cela količina čistog ovsa, b) po jedna trećina cele količine u ovsu (zobi) ječmu i kukuruza, c) po jedna trećina cele količine u ovsu (zobi) i dvije trećine u ječmu ili kukuruza. Komisijski prijem u navedenim slagalištima. Ponude se primaju na manje i veće količine od gore označenih. Kaucija 10 odst. od ponudjene cene. Ponude biliegovati sa 2 dinara. Uslovi se mogu videti kod divizijske intendature.

g Trgovsko agenturo namerava ministrstvo za industrijo in trgovino osnovali v Solunu. Na novo so otvorene trgovske agenture v Napulju in Manchesteru.

g Razstava zvonov na ljubljanskem velesejmu. Industrijska družba z Jesenic-Fuzin razstavi na ljubljanskem velesejmu tri jeklene zvonove. Jeklen zvon te družbe stane osmi del tega, kar stane bronast ter ima precej močan doneč glas.

g Za poljski vzhodni sejem. Poljski generalni konzulat v Zagrebu poroča, da bo izdal vsem, ki potujejo na Poljsko na »Vzhodni sejem«, dne 25. septembra do 5. oktobra t. l. brezplačni vizum na potne listine.

g Stanje tobačnih nasadov v Nemčiji. Stanje južno-nemških tobačnih nasadov je nepovoljno. Suša je rastlinam zelo škodovala. Pozneje nasejani tobak se je skoraj popolnoma posušil. Vsled slabih izgledov tobačne letine so se cene tobaka v Nemčiji zvišale.

g Izvoz zlata iz Romunije. V ministrskem svetu so razpravljali o svobodnem izvozu zlata, ki se dobiva v romunskih rudnikih. Temu predlogu je nasprotoval samo finančni minister, dočim so se ostali z njimi strinjali. — Vprašanje še ni rešeno.

g Industrijska kriza na Češko-slovaškem. Industrijska kriza v Moravski Ostravi se vedno bolj širi. Tudi največja podjetja se ji ne morejo več upirati. Železkarne v Vitkovicah so vsled pomanjkanja naročila skušale s proizvodanjem zalog in z drugim delom zaposliti delavce, pričakujoč, da se bo položaj v doglednem času zboljšal. Toda to pričakovanje se spričo slabih gospodarskih razmer ni izpolnilo in so že

leznarne primorane, odpuščati delavce. Dosedaj je bilo odpušenih krog 3.000. Če se do septembra razmere ne bodo zboljšale, bo nadaljnih 2000 brez dela. Pri tem se ozira tudi na gmotno stanje delavstva. Prvi so odpuščeni najmlajši, in oni, ki so najboljše situirani. Kemično-industrijsko d. d. v Oderfurtu je popolnoma ustavilo obratovanje. V Prago je odšla deputacija delavstva in uprave, da bi izposlovala državna naročila in na ta način preprečila popolno ustavljenje obrata. Država je na to tudi naročila nekaj umetnih gnojil, tako, da se bo vsaj deloma obratovalo.

g Cirkulacija bankovcev v Angliji. Koncem julija je bilo v Angliji v prometu 128.283.000 funtov šterlingov proti 177.718.000 funtov šterlingov po prejšnjemu izkazu angleške banke.

g Zbirka za zlato podlago v Poljski. V Lvovu se je nabralo za zlato podlago poljske valute 15 meterskih stotov žlahtnih kovin v vrednosti 300 milijonov poljskih mark.

g Ameriška prohibitorna carina na magnezit. Kakor poročajo iz New Yorka, bodo Zedinjene države uvedle prohibitorno carino na magnezit. S tem bo najbolj prizadeta avstrijska industrija magnezita, ki je pred vojno prodala tri četrtine celokupne avstrijske magnezitne produkcije v Ameriko.

g Izvoz premoga iz Amerike. Izvoz premoga iz Zedinjenih držav je znašal leta 1918 — 19.954.100 ton, leta 1919. 16.393.000 ton, in l. 1920. 34.410.000 ton. Najboljši odjemalci l. 1920 so bili Kanada, Italija, Francija, Holandija, Švedska, Svica, Danska in južno-ameriške države.

g Francoske banke so znižale diskontno mero od šest na pet in pol odstotkov. Odstotna mera na predjme se je določila na šest in pol odstotkov.

Glavni urednik: Radoj Rehár.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Boljše gospode ali gospodične se sprejme na hrano. Naslov v upravi. 1096 2-2

Pohišstvo za eno sobo in kuhinjo se proda. Stodenci, Dr. Krekova cesta 33. 1101

Zamenjam svoje iz dveh sob. kabineta kuhinje in pred.obe obstoječe stanovanje v Tattenbachovi ulici za 4 do 5 sob v bližini kolodvora ali Tattenbachovi ulici. Ponudbe na Dragotin K. pič, Tattenbachova ulica 34. 1090 3-2

Pranje oblek in perila se vzame na dom. Strossmajerjeva ulica št. 3.

Proda se več lesenih zabojev. Marib. tiskarna d. d.

Prvovrstnega knjigovodjo

ki je dobro izveščan v trgovskem knjigovodstvu in dober bilancist, kakor tudi prvovrstno stenografino za nemški in slovenski jezik in strojepislo išče za čimprejšnji nastop družba »IMPEX« v Ljubljani. 1099 3-1

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem svoje

kavarno

popolnoma renoviral in prahu prost vrt na novo uredil. Najel sem prvovrstno

zagrebško godbo,

katera bode igrala od sobote naprej dnevno. Začetek koncerta ob 20. uri zvečer brez nabiranja. Za obilen obisk se pišporoča 1100 2-1

Josip Žigart, kavarnar.

Nahrbtniki

za planine v raznih velikostih iz jadravine ožromna gumiranega platna, gurte za role, trakovi za žaluzije, mreže za konje, žoge za nogomet, gonilni jermeni itd. pri

iv. Kravos, Maribor

Aleksandrova c. 13.

1065 5-2

Hotel „Stara pivarna“ (Halbwidl)

(krasen vrt)

V petek, dne 5. avgusta 1921 ob 19. uri

umetni tamburaški zbor iz Zagreba.

Vstopnina prosta. Brez pobiranja. 1103

Vedno sveže, mrzlo Götztovo pivo.

Družabnik

s 150.000 K se išče za dobro vpeljano trgovino s čevlji na prometnem prostoru. Ponudbe pod »Družabnik« na upravo lista. 1098

Dobro vpeljana

DELIKATESNA TRGOVINA

z blagom in inventarjem vred se prodaja. Naslov pove uprava. 1099

Leseno pohišstvo

Železno pohišstvo

Tapetniško pohišstvo

dobro in po ceni v zalogi pohišstva

Karol Prels, Maribor

217 10-10 Slomškov trg 6.

Ceniki zastoj! Ceniki zastoj!

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzema vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železnih vozov. — Poljsnita v pisarni: Pri staniška ulica 2.

KNJIGOVEZNIČA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU, OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADAJOČA DELA. IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!